

THE WAY

"AND THOU SHALT TEACH THEM THE STATUTES AND THE LAWS, WHEREIN THEY MUST WALK"

Published by the Kehilla of Toronto in the interests of Kashruth and traditional Judaism.

No. 2. (6)

Cheshvan, 5701 — Toronto, Canada — November, 1940

Volume 2.

AN APPEAL TO OUR READERS!

At a time when the very foundations of world Jewry is faltering, when various Jewish communities are daily annihilated by our enemies, when Jewry overseas is mercilessly persecuted; we, the Jewish people on this side of the Atlantic stand economically well rooted, listening attentively to the groans and pains of our brothers and sisters within the inferno.

Besides having to co-ordinate our strength to help our brethren, as it is done, in the economic sense by the "United Jewish Relief Committee" so are we required to similarly strengthen our status in our own local Jewish life.

We must strengthen the Jewish upbringing of children; acquaint them with the basic principles of our Torah and Judaism, with the history of the Jewish people.

In order to realize this, we must constantly invite into our homes all of Jewish tradition, Jewish law, Jewish custom. In this way our children shall cling to the ranks of Judaism and remain true and faithful, capable of carrying on a heroic battle to guarantee the existence of our race.

It is this light, in taking the role of propagator of Jewish knowledge and Jewish understanding, that we give forth this issue of "The Way"; all this, to point out the places that are responsible for the tradition that finds its way into your home; to sell you kosher products that serve to strengthen Jewish tradition and all phases of Judaism. And so, worthy readers and sympathizers, we requust of you your fullest co-operation.

We request your promise to buy your meat and other products which are under our supervision. (These places are pointed out in a separate place in this issue).

In this way you will encourage us to continue with this holy work.

We shall not lay down our weapons until we have full control of all the articles that are sold as kosher and are required in Jewish homes and are really and truthfully kosher.

Help us in this work! Read the list of places where one hundred per cent. kosher articles are sold.

Let us know your decision—that you resolve to buy only at places under the supervision of the Vaad Hakashruth!

In this way the problem of kashruth will be properly solved.

Kehilla of Toronto,

J. Levine, President.

Jewish Daughter Awake!

Glancing over the Jewish History, we note many remarkable events, which leave a deep impression on every conscientious observer. Especially is the role of the Jewish woman, in our History, very significant.

In every era, that Jews experienced great suffering and persecution, did the Jewish woman, participate in leading, her depressed people back to a more normal existence and encourage them to continue Jewish tradition and lore. Thus did they prevent the defeat of the Jewish cause. The loyal Jewish daughter, with her thorough knowledge of Jewish life, has always assisted in preventing her people from its destruction. She has successfully organized the national life of her people on firm traditional basis and thus did she avert the many dangers that lurked from within and without the nation.

We are known as an "Am Kshei Oref" a stubborn nation. One of the most prominent characteristics is stubborness. When our enemies seek to conquer us and to desecrate our "Places of Sanctity" — The Jewish stubborness comes forth in us and we become unconquerable. Also now, when our present enemies aim to destroy our people, we must strengthen our ties with the Jewish nation. We must strengthen Jewish tradition in every Jewish home.

Therefore, in this moment of dire need, we turn, our urgent call to you Jewish Daughter. In your hand is entrusted that treasure "Kashruth" which is the weapon with which G-d has armed you to ward off the disaster of your people. You Jewish daughter must follow in the footsteps of your ancestors and with "Mesirath Nefesh" to fight for our Dietary Laws, for a Kosher Jewish table in your home.

Do you know that "Traifos" and forbidden food in general, are the most deathly poison for our generation? STAND ON GUARD! If you wish to see the Jewish nation flourish, that our unfortunate brethren survive all the persecutions and afflictions that they have so recently been subjected to. We must rekindle that feeling of pity and compassion, that has always existed amongst us, due to the Kosher food that has made our minds and souls so sensitive, and that acts to our great advantage psychologically.

The Jewish daughter must realize her great responsibility in this present moment of great significance, and must voluntarily manage her kitchen, according to our Dietary Laws, and thus restore our people to a happier and natural national life.

Awake Jewish Daughter, Awake!

J. I. W.

HADERECH (THE WAY)

PUBLISHED BY THE KEHILLA OF TORONTO

EDITOR			JACOB I.	WOHLGI	ELERNTER
HADERECH	(The	For Co Way)		Street,	Toronto

OFFICERS OF THE KEHILLA OF TORONTO

President J. LEVINE Vice-Presidents I	M. SHAPIRO
Treasurer J. KOFMAN A. T	TANENBAUM
Secretary S .A. KURTZ M.	KOROLNEK

TREADING ON DANGEROUS GROUND

by

RABBI JACOB KAMENETZKI

This may not be the most chosen and appropriate occasion to write these words at a time when the United Jewish Welfare is embarked on its yearly campaign for needy funds . . . yet the painful reaction to a heart-rending and unforgotten incident which occurred not so long ago, urges me to bespeak the matter in a rather subdued tone of protest. It is the aroused and outraged conscience of Orthodox Jewry, and I, its voice, cannot indifferently sit idly by and keep silent. I refer of course to the unchallenged United Jewish Welfare initial campaign, where unkosher meat was served. To think that not so very long ago in the Poland that was, the Anti Shechita Bill was fought by radicals of the Bund and other factions together with orthodoxy, and in the name of Unity as the word "United" would imply, the leaders of the Jewish Welfare of Toronto chose to insult its Orthodox brethern by asking them to eat "Treif," on the eve of the day of atonement.

Does this necessarily mean, that we live in a free country and are at liberty to do as we please and likewise free ourselves of any responsibility to one another. It is hardly credible mockery; it is likewise unbelievable that the arrangement was deliberately planned to demonstrate the crude indifference to one's feelings and religion of the orthodox section which necessarily tends to serve as a link in the chain of the United Jewish Welfare.

Assuming as we may, that the basic precept of Judaism, which is Kashruth, is no concern for some elements in the welfare; is to speak of a United Jewry, this ought to have been their chief concern—not to offend its fellow members. We urge that the United Jewish Welfare should not merely tolerate but respect the fundamental precepts of Judaism, and issue a declaration of regret or explanation, on the gross injustice they have com-

THE KADDISH

Though we have no cause to rejoice at the strength or influence of traditional Judaism in this country, nevertheless, there is one thing that gives us the courage to say that our battle is far from being lost. Thousands of our brethren may have cast aside all rituals and ceremonials, but there is one thing that they tenaciously adhere to, no matter how far they have strayed from the true path, and that is the Kaddish. Go where you may, in any city or hamlet and you will find the Kaddish punctiliously observed by every Jew, even if he keeps nothing else connected with Judaism. Thy will sacrifice almost anything to attend the synagogue three times a day in order to say the mourner's prayer. Certainly, we can find no truer indication of reverence which Jewish sons feel they owe to their parents, which is so characteristic of us, than in this very Kaddish.

Men who never visit the synagogue throughout the entire year remember the anniversary of the departure of their beloved ones, and nothing can make them forget to repeat the beautiful lines of this prayer.

If you were to ask them why they do it, they would generally reply that it is to respect their parents. But somehow or other, as we watch them solemnly utter the Kaddish, it appears to us that it is their Jewish soul, their true soul calling out from within. They may tell you that they care nothing for the Torah or Mitzvah, but the hundreds of generations which have left an indelible stamp upon their Jewish soul, and this can never be erased. They may have lost all sense of what it means to be a Jew, but when mother or father is called to eternal rest, or the anniversary of their death arrives — the Yahrzeit — these Jews suddenly awake and find something within their hearts yearning to express itself. They go to the Synagogue — yes, they must go, for they want to commune with G-d — their Jewish soul struggles within them — and there in some quiet corner they say the Kaddish.

Canada may have weakened true Judaism, but as long as we see the Kaddish observed, we feel assured that the Jewish soul, the Jewish spirit is yet alive, and will yet assert itself.

For the faithful Jew who lives his life according to the Shulchan Aruch, the Kaddish is a Minor element. For him it is merely one of the Mitzvoth to be observed. Judaism cannot survive solely through the saying of Kaddish. If this is the only thing to which thousands of Jews yet cling, let them realize that Judaism means adherence to all the laws of the Torah and not only one of them. We hope that those men who have started to return to the faith of their fathers by saying he Kaddish, will realize that they owe it to their G-d as well as to their dear parents to be consistent Jews — full Jews, and once again live the true Jewish life.

mitted. For I would not relish the consequence of a disunited sort of Jewish Welfare, where one encounters varying differences of opinion with discordant notes resounding through them.

I sincerely hope that in the name of a United Jewry, the Jewish Welfare offers its explanation together with the promise that no such occurrence shall be repeated in the future.

The Jewish Method of Slaughtering

BY DR. ISRAEL FELDMAN

(Demonstrator of Physiology, London Hospital, Medical College)

INJUNCTION TO AVOID CRUELTY

Some of us who have been brought up in an intensive Jewish milieu are apt too rapidly to take it for granted that our fellow-citizens share with us that instinctive conviction that, because a practice is sanctioned or advocated by the Jewish religion, it must, of necessary, be humane. The reason for this is not far to seek. As Jews, our training has, from very early childhood, imbued us with a deep and conscientious feeling for the dumb creatures around us. The Bible and the Talmud constantly reiterate our duty to avoid cruelty of any kind to any living creature. We are commanded to rest all cattle on the Sabbath day. To avoid the working together of two animals of unequal strength and different temperaments, Jews are not allowed to plough with an ox and ass together in one harness. An ox must not be muzzled when treading the corn — this in order that he might not be prevented from partaking of the food before him. "Thou shalt not seeth the kid in its mother's milk." "Ye shall not kill an animal and its young both in one day." We are forbidden to partake of a meal unless we have previously fed our animals. Hunting of animals for pleasure, or for so-called sport, is over and over again condemned by the Rabbis.

But when we come to deal with the practice of Shechita, although we may instinctively assume that here, also, humanitarian consideration must have been uppermost in the minds of those who initially devised and perfected the Jewish method of slaughtering animals for food, nevertheless, it behooves every Jew to satisfy himself that this method, laid down by our Rabbis, can in fact be vouched for in the light of the knowledge gained by the most recent scientific physiological developments.

It is a commonplace experience for us to find that although, in many cases, our Rabbis did not explain, at any rate in scientific language, the basis for the very many customs that Jews are exhorted to observe in their daily life, nevertheless, what appears superficially to have been empirically enunciated is found on minute and careful investigation, to have scientific data for its support. We can, without any hesitation or reserve, emphatically state that Shechita definitely comes within this catagory.

PROCEDURE IN SHECHITA

The essence of Shechita consists of the following procedure that is carried out by the Shochet, the official entrusted with the buy of slaughtering. With a super-sharp, smooth, even-edged knife a single continuous cut is made horizontally across the neck of the animal. The cut must be free and exposed, and no laceration of the tissues is permitted. As a result of this single lightening stroke all the structures in the neck down to the spine are cut through. The essence of this procedure lies in the fact that the great blood-vessels proceeding directly from the heart to the brain and vice versa i.e., both carotid arteries and both jugular veins, are instantaneously and freely cut across. The brain cannot function unless it receives a constant and very rich supply under normal conditions, acting as a central pung,

ensures this through the medium of the carotid arteries in the neck. After passing through the brain, having given up oxygen and food stuffs the blood returns as deoxgenated blood back to the heart through the wide channels provided by the jugular veins, these likewise passing through the neck. Of all the various structures in the body the most sensitive to even minute changes in blood supply are the nerve cells. It is well known that interference with the bood supply of any grouping of the nerve cells; even for a very short period, results in the permanent injury or death of those nerve cells. It is also well known that by simple compression through the skin of both carotid arteries, loss of consciousness can be suddenly and completely produced. This fact was at one time very frequently taken advantage of by ruffians who, by this method, known as "garotting," rendered their victims suddenly unconscious and robbed them. The device is also employed among the Japanese for the purpose of selfdefence. It is well-known that, of all parts of the central nerve system, the higher brain, which is the most readily affected by the slightest variation in its blood-supply. The result of cutting, a tone stroke, both carotid arteries and both jugular veins, is an immediate cessation of the flow of blood to the brain, and at the same time, a literal draining away, with great rapidity, of most of the blood that was present in the brain just previous to the cutting. This must produce immediate loss of sensibility and of consciousness. One of the immediate results observed after the cut is the spasmodic and violent tossing to and fro of the head of the animal. This is a sign, well authenticated and accepted, that the brain has indeed become anaemic, and that, as a corollary to this, a series of strong impulses is being sent down along the nerves connected with the musculature of the face causing them violently to contract. This is followed by similar convulsive spasm of the muscles of all other parts of the body, brought about by anaemia and asphyxia of the spinal cord. To the lay untrained observer, these convulsive movements might suggest a purposeful struggling effort on the part of the animal. But that this is an quivocally proved by physiologial observation and experiment. It has been estimated that after cutting the neck in the ritual manner, consciousness is completely lost within three seconds, and in mentioning this short interval of time it must be emphasized that well within even this short period the receptiveness of the higher brain to all sensitivety must have been destroyed. In addition to thus causing practically instaneous loss of sensibility and of consciousness, Shechita ensures that the whole body is thoroughly drained of blood, for apart from the immediate direct effect in this direction brought about by the severance of the large arterial and venous channels in the neck, there is the subsequent very important contributory factor provided by the violent spasmodic convulsive contractions of the muscles which squeezed the blood out from all parts of the body, thus rendering the meat more acceptable and delaying its putrefaction.

It has been suggested that the act of cutting with the knife may produce pain. But this assertion is answered by the fact that (Continued on next Page)

THE IEWISH METHOD OF SLAUGHTERING

(Continued from Previous Page)

the possibility is reduced to an absolute minimum by the excessive keenness of the shochet's knife and by the deliberate and sudden manner of its application. Even in the case of human beings, with their much more sensitive nervous system, if they are afflicted by great and sudden injuries (as in battle or accidents) they experience not so much a sensation of pain as that of an indefinite ill-defined blow. The art of bleeding, as such, is in itself, even in a conscious being, painless.

TRAINING OF SHOCHETIM

The success of any method of slaughtering animals must finally depend upon the means that are devised and the organization is set up for its effective carrying out. We must therefore note that the official Shochet or slaughterer has to undergo a vigorous and exhaustive training previous to qualifications. By virtue of this training, the slaughterers are men who have become inbued with a very high sense of their responsibilities and duties, and constant official supervision and periodic re-examination result in the maintenance of a very high standard of efficiency, skill, and conscientiousness.

From the facts above enunciated, we may assert, with confidence, that by the adoption of shechita, Jews are employing a method which can be vouched for, or a strictly scientific basis, as being humane, and at the same time ensuing a well-nigh perfect means for a thorough draining of the blood from all parts of the body.

In the foregoing article I have endeavored to present, in a broad outline, the results of a large series of scientific observations and experiments on the part of independent workers. I have refrained, on this occasion, from quoting, in any detail, the many and varied data upon which these conclusions are based. I have these before me as I write, but I trust that sufficient evidence has been brought forward, in as simple and direct manner as possible, to indicate that Jewish sentiment and Jewish practice are permiated with sympathy and solicitude for all creatures, which, in the order of things, have been placed in the power of man. In their dealings with the lower animals, few possess a clear conscience, and this is fortified by the sincere conviction that in the practice of Shechita they are employing a method of slaughtering animals which is certain, rapid, and painless.

IMPORTANT NOTICE!

Readers wishing to obtain copies of our paper "The Way" should send their names and addresses to:

HADERECH (The Way), 183 Beatrice St., Toronto.

S. A. KURTZ, 9 Brunswick Avenue, Toronto.

The management would appreciate donations to defray the expenses of this bulletin.

Subscriptions may be sent to the administration office of

THE WAY

9 Brunswick Ave., Toronto

CALENDAR

ROSH CHODESH CHESHVAN NOVEMBER 1st, 2nd.

Time for lighting of Sabbath Candles

Friday November 1st - 5.54

" November 8th - 5.45

November 15th - 5.37

" November 22nd — 5.31

November 29th — 5.28

(DAYLIGHT SAVING TIME)

WATCH CAREFULLY FOR THE SIGN WHICH READS

"VAAD HAKASHRUTH OF THE KEHILLA OF TORONTO"

as it has been

brought to our attention that similar signs, but without the words *OF THE KEHILLA OF TORONTO* have been distributed by some irresponsible party.

For information regarding matters of Kashruth or other religious questions communicate with

Rabbi Joseph Weinrib, 478 Palmerston Blvd. LO. 8400 Rabbi Jacob Kaminetzky, 80 D'Arcy St. WA. 5449

THE FOLLOWING BUTCHERS ARE UNDER SUPERVISION OF THE VAAD HAKASHRUTH OF TORONTO

KUPPEL ABRAMS	Kensington and	
	St. Andrew WA.	
H. ABRAMS	2 D'Arcy St EL.	7962
I. BERLIN	22 Baldwin St MI.	8119
	30 St. Andrew St WA.	
R. BERKAN	707 Queen St. W WA.	1397
K. GREENSPAN	12 Kensington WA.	1388
K. GREENSPAN	7 Brunswick Ave KI.	8375
K. GREENSPAN	Harbord and Brunswick MI.	9918
J. COHEN	996 Dundas St. W ME.	7253
J. COHEN	2c Kensington Ave WA.	5089
M. GOLDMAN	397 Spadina Ave WA.	8944
Z. GOLDMAN	38 Kensington Ave WA.	2116
M. HOLTZMAN	.234 Augusta Ave	
A. JACKSON	217 Parliament St EL.	0024
S. LABER	195 Harbord St LO.	9732
MRS. LENCHNER	45 Grange Ave EL.	5637
	Harbord and Brunswick MI.	
NAFTULY'S Butcher		
Shop	374 Spadina Ave WA.	4108
A. SILVERSTEIN	7 Kensington Ave	
S. WINBAUM	644 College St. LO.	9889

דער קאלענדאר

ראש חודש תשון — ביטען נאָוו. און 2־טען נאָוו.

פרקי תנ"ך: יהושע ט"ו, שפטים, שמואל א'. דף יומי: יבמות דף ע"ג-ק"ב.

ליכם בענטשען:

5.54	נאָוו.	־טען	 			נח	פרייטאָג
5.45	נאָוו.	- 8-מעו	 		-	75	"
5.37	נאָוו.	15־טען	 		- 8	וירו	"
5.31	נאָוו.	22-טען	 	<u> </u>	שרו	קונ	"
5.28	נאוו.	29-טען	 	_	דות	תוכ	,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,,

(די ציים איז פאר דעיליים סייווינג)

זיים פארזיכמיג

יערער בוטשער, וועלכער שטעהט אונטער דער השגחה פון ועד הישרות פון דער טאראנטאר קהלה האט באקומען א סייו, וועלכער איז דער גאראנטי אז דארט איז דאס פלייש באמת כשר. די סיינם וערען געגערען נאָר דאַן, ווען דער בוטשער פארפליכטעט זיך נאָכ־ציקומען אלע כשרות באדינגונגען, וועלכער דער ועד הכשרות מיט אירע רבנים פארערען.

זיים געוואָרענט פון נאָכגעמאכטע סיינס.

- זייט זיכער אז אויפ'ן סיין שטעהען די ווערטער

יועד הכשרות פון דער מאַראַנמאַר קהלה״.

פאר וועלכע עס איז אינפאָרמאציע וועגען כשרות אָדער אנדערע רעליגיעזע אנגעלענענהייטען ווענדעט זיך צו:

הרב יוסף וויינריב, 478 פאלמערסמאן, מעלעפאן לאמבארד 8400. הרב יעקב קאמענעצקי, 80 דיארסי, מעלעפאן ווייווערלי 5449.

רי פּאָלגענדע בומשערס זיינען אונמער דער השגחה פון ועד הכשרות

6903 . 1111	קענזינגמאָן און סמ. ענדריו	קאפעל אייבראמם
7962 .לע	2 ד'ארסי סמ.	ה. אייבראמם
מי. 1198	22 באלדווין סמ	א. בערלין
וויי. 4942	- 30 סמ. ענדריו סמ.	מרם. בערלין
1397 . יויי	707 קווין סמי וועסמ	ר. בערקאן
1388 .	12 קענזינגטאן עוו.	ק. גרינשפאן
קי. 8375	7 בראַנזוויק עוו.	ק. גרינשפאן
מי. 9918	הארבפרד און ברפנזוויק	ק. גרינשפאן
מע. 7253	996 דאנדעם סמ. וועסמ	י. קאָהען
הויי. 5089 הויי. 1890	2סי קענזינגמאן עוו.	י. קאַהען
8944 . וויי	397 ספעדיינע עוו.	מ. געלדמאן
וויי. 2116	38 קענזינגמאָן עוו.	ז. געלדמאן
	. אגאסמע עוו. 234	מ. הפלצמאן
על. 2004	217 פארלאמענט סט.	א. דושעקסאָן
9732 .85	.195 הארבאָרד סמ	ם. לאבער
5637 .5ט	ערקאל, — 45 גרענדזש עזו.	מרם. לענטשער און פ
פי. 161פ	הארבאָרד און בראָנזוויק	וו. מארמין
9889 .\$5	644 קאלעדוש סט.	ם. ווינבאום
וויי. 4108	פעדיינע עוו. 374 ספעדיינע	נפתלי'ם בומשער שא
	7 קענזינגמאָן עוו.	א. סילווערשמיין

דער כח פון א ערלאכען שוחם ...

(פּאָרטזעצונג פון דער צווייטער זייט)

טערהייט. האָט ער זיי געפרענט: "אין וואָס פאר א גאס געפינט זיך דער ווילדער אָקס?" האָבען זיי אים געענטפערט: "ער געפינט זיך איצט אין דער גאַס, וואָס איז נאָהענט צום גרויסען מאַרק! גייט ניט אַהן, ווייל עס איז א סכנה!"

איז ער געגאנגען ביז ער האָט דערזעהן דעם אָקס פון ווייטענס וואן עד שפרינגט און רעוועט ווילדערהיים. ער האָט זיך ארומגעז קוקט אין אלע זייטען און קיין לעבעריגען נפש האָט ער ניט געועהן אוף אוי בע גאנעקן פלאץ, אלע מענשען זענען אנטלאָפען ראטעווען זיינע אויגען צום דייאל מיכל האָט אויפגהויבען זיינע אויגען צום הימעל מיט א תפלה אויף זיינע ליפּען, דערנאָך האָט ער ארויסגער נומען דעם חלף פון שיידעל, ער האָט בודק נעווען דעם שארף פון הלפֿי מיט געגעל און האָט אים געפונען "חר וחלק".

ווען ער האָט געענדיגט די בדיקה, האָט ער זיך דערנענטערט צום אָקס. האָט אויסגעשטרעקט זיין האנט מיט'ן חלה, אָנגעשטרענגט זיין פֿליק צום אָקס און גערעדט שטיל: "ציב נאַר א קיק און ועה דעם שיינעם חלה, ער איז כשר צו קוילען מיט אים אפילו דעם שורר הבר שיינעם חלה, ער איז כשר צו קוילען מיט אים אפילו דעם שור הבר אין ירושלים פאר די אויגען פון די שבעה הרועים, ווען משיח וועס קומען, במהרה בימינו! און מיט דעם שיינעם חלה בין איך איצט עיגעומען צו דיר מקיים זיין די מצוה פון שחיטה, וואָס דער אלמעכט טיגער באשעפער האָט אונז אָנגעזאָגט דורך זיין געסרייען קנעכט משה רבנו!"

ווען דער שוחט האָט געעגדיגט זיינע רייד, האָט דער ווילדער אָקס זיך בארוהינט. ער האָט אויפגעהערט צו שפרינגען, געגאנגען לאנגזאם איבער דער לענג פון דער גאס, זיינע טריט זיינען געווען געווען געמאָסטענע. ווען ער איז צוגעקומען צום פּלאיז, וואז דער שוחט געמאָסטענע. ווען ער איז צוגעקומען צום פּלאיז, וואז דער שוחט איז געשטאנען מיט זיין חלף, וואָס האָט געבלישטשעט אין האַנט, האָבען איז זיך באהאלטען אין זייערע הייזער האָבען ארויסגעקומען דורך די פענטטער פארוואזנדערט און האָבען מורא געהאט ארויסגיין אין נאָס ארין. בלויז דער קצב איז ארויס אין גאס און געקומען צום שוחט. ארין. בלויז דער קצב איז ארויס אין גאס ער אים געהייסען בינדען דעם אָס צו דער שחיטה. אבער דער קצב האָט מורא געהאט טאָר דער שוחט האָט ארו מכסיח געווען, אז קיין שלעכטס וועט אים ניט געשען, האָט ער געטאָן וואָס ער האָט אים געהעייטען.

ווען דער קצב איז צוגעגאנגען צום אָקס, האָט ער געקניהט פאר אים און האָט ויך אליון אנידערגעליינט אווף דער ערד. דאמאָלסט האָט ער אדאפגענומען דעם באלקען האָלז פון זיין אליון אנידערגעליינט אווף דער ערד. דאמאָלסט געבונדען זיינע פיס מיט א שטריק. נאכהער איז צוגעקומען דער שתס, ער האָט איבערגעפירט זיין האָנט איבער זיין פעל און האָט נעגלעט זיינע האָר און געקומט צו אים מיט ליבשאפט. האָט ווידער בורק געווען דעם הלף און דער אַקס האָט געווטען דעם הלף און דער שחיטה. ר' יחיאל מיכל האָט געמאכט די ברכה, האָט געד קולעט דעם אָקס, אים בורק געווען ווי דער דין און די גאנצע שטאָט האָט געבאט כשר פלייש אווף יום טוב, וואָס איז געפאלען אום שבת... האָט בער קצב ארובענען פינף הודערט רובעל פון קעשענע און געוואָט געבען צום שוחט האָט נעבען צום שוחט האָט נעבען צום שוחט האָט ניט געוואַלט נעמען די געלט. זאָגענדיג, אז ער האָט גענען און די געלט זאָל געפען און די געלט זאַל ער פארטיילען אויף צדקה.

פון יענעם טאָג אָן איז דער שוחט געוואָרען מפורסם אויף דער גאַנד ועלם, און מענשען האָבען זיך געצויגען צו אים פון אומעטום צער וועלם, און מענשען און זיינע ברכות זענען מקויים געוואָרען. זיין ער זאַל זיי בענטשען און זיינע ברכות זענען מקויים געוואָרען. זיין דוות זאָל אויף אונז מגין זיין און זאָל אונז מציל זיין פון אלע צרות, און מיר זאָלען זוכה זיין במהרה בימינו צו א גאולה קרובה, אמן כן יהי רצון!

רְאָלֹע פון אן אזנדיפערענץ, נאָר זייענדיג מיט אזא אזיגענשאפט, איז ער פעהיג איבערצונעמען און אויפצובאפען יעדען קלענסטען רושס וואָס קומט פון דער וועלט וואָס אויסער אים, און קאָנען זיין א דיסציפלינירטער אויספירער פון די באפעלען וואָס קומען צו אים פון דעם גייסט, פון אינעוויניג, ער זאָל זיין דער אויספירער פון די נשמה'דיקע פארלאנגען און וואונשען.

דאָס איז נאָר דאַן, ווען דער קערפער איז ניט זעלבסטשטענדיג מיט'ן אייגענעם רצון און פארלאנגען. אָבער ווען דער קערפּער וויל זיין ניט אָפּהענגיג און וויל אליין מיט זיין גשמיותדיגען בליק דער־ פילען אלע זיינע קערפערלאכע נויטווענדיגקייטען, ווי מיר טרעפען ביי די בעלי חיים וועלכע זיינען קערפערלאך זעלכסטשטענדיג און אוא ביי אופ'ן גוף אויפ'ן גוף באגרעניצט זיך נאָר אויפ'ן גוף ביי אוא פאָרעם איז יעדע זאַך וואָם רופט ארוים א טעטיגקייט, א קערפּערלְאכע אָבער שוואַכט עס אָפּ—אָט דאָס אלץ ווירקט און שטערט דעם קערפּער און זיין ריינקייט, מאַכען אים פאר א בהמה און ער איז ניט פעהיג צו זיין דער באזיצער פונ'ם גייסט פאר דער וועלט און פאר'ן מענש, און אויב מיר וועלען זוכען אוא באשאפונג, וואָס איז מסוגל פאר'ן גוף נאָר אים צו שפּייזען און שטאַרקען, צו ווירקען און נים זיין וויר־ קענד, טעטיג און זעלבסטשטענדיג און פון דער פּראקטיק זיינען זיי א ריין שפייז מאטעריאל-דאָס זיינען די פלאַנצען, נאָר זיי זיינען מסוגל צו דער דאָזיגער אויפגאבע און זיי זיינען באשטימט געוואָרען פאר דער מענשלאכער שפייז, און צווישען די בעלי חיים קאָנען זיין מסוגל צו די דאָזיגע שפּייז אויפגאבע, נאָר די דאָזיגע וואָס האָבען א נאָענטע שייכות צו די פלאַנצען וועלט און זייער אייגענשאפט צו זיין אָפּהענגיג און נים טעטיג זיין זעלבסטשטענדיג. און דאַן גע־ פינען מיר-זייגענדיגע בעלי חיים ווי אָקסען, שעפּסען און אנדער כשר'ע מינים וואָס האָבען אין זיך ווייניג לעבעדיגקייט, קליינע תאוות און מיטעלע נייגונגען און זיי באשעפטיגען זיך אין מערסטענטייל נאָר "מעלה גרה" צו זיין און צו קייען די שפייז. און פון די וואלד חיות זיינען נאָר מותר פאר אונז. יענע רוהיגע און סאָלידע חיות וואָם עסען ניט בלויז קיין פלייש נאָר מערסטענטייל שטרוי און האָבער, אזוי, אז זייער גאנצער ציים פארברענג איז די באשעפטיגונג מים'ן מאכל, וואָס גייט אדורך פיר מאָגענס און אומעטום ווערט עס אויפסניי צוקייעט און צוגעריזשעט. דאָס איז דער סימן טהור פון מעלה גרה. דער צווייטער סימן פון "מפרים פרסה" ד. ה. וואָם זיינע קלאָען זיינען אינגאנצען געשפּאָלטען איז דערפאר, כדי די בהמה זאָל נים אויסנוצען זיינע פים אלם א כלי־זיין נאָר אויף צו האלטען זיך אויף זיי. אזוי ביי אלע סימנים פון טהורים ווייל זיי זיינען נאָענט צו

רי פלאַנצען וועלט און זיי האָבען ווייניג זעלכסטשטענדיגקייט.

און נאָך א זאך: די שפייזען פון די טהורים זיינען מער מסוגל צו רייניסען די כתות פון מוח און דעם נערווען סיסטעם, ווייל די נערווען זיינען יונגע טיילען פולס גוף וואָס זייער אויפגאכע איז צו ווירקען און צו העלפען דעם גוף או ער זאָל זיין א שליח. א פאר־מיסלער צווישען וועלם און מענש; די נערווען זיינען די אויפנאמס־אפאראַטען, פירער, ברענגער און איבערברענגער. זיי זיינען ווי די פידעל־סטרונעס וואָס ווערען באווירקט און נתפעל פון יעדען רושם, אָדער פרייד. אווי אויך די נערווען ווערען באווירקט פון יעדען רושם, געדאנק און פארלאנג, זיי באוועגען די מוסקולען, זיי זאָלען אויספירען דע בער בער בעם גער פען בער בער גענאנען פון דעם גייסט וואָס דארף געוועלטיגען איבער דעם מטרפער.

דאָס זיינען מיינונגען איבער דער שפּייז אָרדנונג ביים אידישען פּאָלֹק, אָבער מען מאָר ניט שטעלען כלויז דארויה, מען דארה נאָר וויסען אז מיר זיינען דערביי מקיים א גיטאֿאכען געזעץ, וואָס איז העכער פון דער מענשלאכער דערנרייכונג, וואָס איז ניט נאָר פּאָר פּאָר נענלאך ווי דער מענשלאכער געדאנק, עס איז א שטענדינקיים, אן אייביגלייט, עס איז א געזעץ, א חוק ולא יעבור, די דערקלערונג און געדאנק איז נאָר כדי צו געזען, א חוק ולא יעבור, די דערקלערונג וואָם זאָל זיין אָנגענומען אויפ'ן מענשלאכען הארץ—אָבער כדי מקיים צו זיין, טוען עס מיר נאָר, ווייל עס איז גרט'ס וואָרט און גרט'ס רצון.

אָכער די אלע געזעצען פון דער אידישער שפּיז קארטע, זיינען צו דערהויבען און אויסאיידעלען דאָס בהמה'שקייט אין דעם מענשען. אזוי, אז דאָס בהמה'שע עסען דיינס זאָל דערהויבען ווערען צו א הייליגער עבודה, דאריבער איז דערביי חל די מידה פון הסתפקות, באשיידענקייט, ניט צו עסען איבער די מאָס, ניט צו גלייכען זיך צו דערבי דבהמה אריבערצוכאפען פון וויפיל עס איז נויטיג צו דער הממען דאָס לעבען; באשיידענקייט ביים עסען מאכט לייכט די שווערינקייט צו זיין באשיידענקייט ביי אנדערע מותרות און לוקסוס, און אָט די מדרגה ברעננט צו קרושה.

והתקדשתם והייתם קדושים—אפילו די הנאות וואס זיינען דיך יא מותר, האלט די מאָס און די וואט, דאן וועסט דו הייליג זיין און פארבלייבען דער האר און געוועלסיגער איבער דער בהמה אין די, פארקערט, דו וועסט דיין בהמה'שקייט צוימען און דערהויבען צו דיר, כדי צו אָרדענען דיין לעבען אין א גאנצער הארמאָניע, צו צו דיר, כדי צו אָרדענען דיין לעבען אין א גאנצער הארמאָניע, צו טאָן דעם רצון פון ניט, דיין גיט, דער איין און איינציגער, דער רצון פון דיין פאָטער אין הימעל. דער גער וואָס איז הייליג!

ביז עם האָט פּאָסירט פּאָלגענדע מעשה, וואָס זיין נאָמען איז געוואָרען מפורסם איבער דער גאנצער וועלט:

איינמאָל איז געווען א גרויסער מארק טאָג אין שטאָט און א קצב האָט געקויפט א יונגען אָקס צום שעכטען.

דער אָקס איז געווען גרוים און שטארק און זייער ווילר, וואָס האָט געוואָרפען אן אימה און א פּחד אויף אלע מענשען.

דער קצב האָט אים אריינגעפירט אין שטאַל און האָט אים צוגער בונדען מיט אן אייזערנע קייט צו איינע פון די שטארקע הילצערנע סלופעס, אויף וועלכע די שטאַל איז געווען אָנגעשפּארט. כדי ער זאָל דאָרטען שטיין ביז דעם טאָג פון זיין שהיטה.

אז דער אָקס איז געבליבען איינער אליין האָט ער זיך פּלוצלינג
דערשראָקען און האָט אָנגעהויבען ווילד צו שפּרינגען, ביז ער האָט
אויסגעריסען דעם סלופ צו וועלכען ער איז געווען צוגעבונדען, און
ער איז אנטלאָפען פון שטאל. ער איז געלאָפען איבער די גאַסען
און דער הילצערנער סלופ שלעפט זיך גאָך צווישען זיינע פיס. וואָס
דאָס מאכט אים ווילדער, ביז ער איז געקומען צום מארק פּלאיג
וואן עס האָבען זיך פארואמעלט פיל מענשען צום גרויסען יאריד,
און ער האָט געשטויסען א סך פון זיי. די מענשען האָבען זיך
שטארק דערשראָקען און האָבען אָנגעהויבען צו שרייען: "א מזיק איז
שטארן דערשראָקען און האָבען אָנגעהויבען צו שרייען: "א מזיק איז
און אלע מענשען האָבען אָנגעהויבען צו אנסלוופען.

אז דער קצב האָט דערזעהן דעם גרויסען אומגליק וואָס זיין אָקם האָט אָנגעמאַכט, האָט ער אויסגערופען אין שטאָט, אז ווער עס וועט כאפען דעם ווילדען אָקם א לעבעריגען און אים ברענגען צוריק אין שטאַל, זועט ער באצאָלען פינף הונדערט רובעל א מתנה.

אָבער עם האָט זיך ניט געפונען אפילו איין מענש אין שטאָט, וואָם ער זאָל איינשטעלען זיין לעבען אין א סֿכנה צוליב די געלט...

אין דער צייט איז דער שוחט ר' יחיאל מיכל געשטאנען אין זיין צימער און האָט געראווענט שחרית מיט גרויס התלהכות און האָט גאָר ניט געוואוסט וואָס עס האָט פּאסירט אין שטאָט. נאָר ווען זיינע בני בית האָבען זיך דערפון דערוואוסט זיינען זיי שנעל ארויסגעלאָפען פון הויז פארשליסען דעם טויער פון דעם הויף, אז דער ווילדער אָקס זאָל ניט קענען אריינקומען דאָרט.

ווען ער האָט געענדיגט זיין דאוונען האָט ער זיי געפרעגט:
"פאר וואָס זענט איר אווי דערשראָקען און וואָס פאר א טומעל איז
עפעס אין שטאט?" האָבען זיי איס געענטפערט: "א ווילדער אָקס
לויפט ארום משוגענערווייז אין דרויסען און ער שטויסט די מענשען
וועלכע ער באגענט אין זיין וועג מיט די הערגער"... ווען ער האָט
דערתערט די רייד פון זייער מויל, האָט ער גענומען דעם חלף אין
זיין האָנט און איז ארויס אין גאַס.

גייענדיג אין גאס האָט ער באגעגענט מענשען לויפען צוטומעל־ (פֿאָרטזעצונג אויף 4־טער זייט)

כשרות געזעץ אין דער אידישער שפּייז-קארמע

. 14.

די געזעצען וואָס אָרדענען די באשפּייזונג פונ'ם אידישען מענש, זיינען דיר ניט געגעבען געוואָרען בלויז דערפאר, ווייל דיין קערפּער זאָל ניט בעגעבען געוואָרען בלויז דערפאר, ווייל דיין קערפּער זאָל ניט שוואך און קראנק זיין, נאָר אזוי איז ג־ט'ם רצון, מיט זיין הייליגען ווילען האָט ער געאָרדענט דיין שפּייז־קאַרטע, און דו מענש דארפסט עס היטען.

ווי די קדושה פונ'ם בית המקדש, וועלכער איז דער סימבאל פון דיין הייליגער שליחות און דאָך איז פאראן צייטען אין וועלכע דיין אריינגיין אהין איז פארבאָטען, ווייל דו שטייסט דאמאָלסט ניט אויף דער געהעריגער הויך, ביזט אומריין און ניט ראוי אריינצוגיין אין אזא הייליג אָרט, אזוי דארף זיין דער "מקדש" פון דיין איך, וואָס באשטיים פון גוף, נפש און רוח, און אלע צוזאמען דארפען איינ־ הייטלאך אויספירען דיין אויפגאבע אין לעבען. פאר זיי איז דאריבער "טמא און אסור". די דאָזיקע מאכלות אסורות, וואָס דורך זייער אריינדרינגען פאראייניגען זיך מיט דיין פּנימיות, זאָלען זיי אפילו פעט מאַכען דיין קערפּער, אָבער דורך זיי וועט זיך דערוועקען אין דיר די בהמה'שע נייגונגען און דיין קערפער וועט שוואך און קליין ווערען, נים זייענדיג מער פעהיג צו זיין אייגענטלאך שליחות אלם דער אויספיר־אָרגאן פון דיין נשמה. אָנשטאָט באַאיינפלוסט צו וועד רען פון ג־טלאכע געפילען, אָנשטאָט צו דערהויבען און שטייגען אין קרושה, צו פילען דאָס העכערע וואָס איז אין מענש איבער די בעלי־ חיים-וועלען די נים כשר'ע שפּייזען די נשמה דערנידעריגן און פון איר אוועקנעמען די מעגלאכקייט זיך צו פאנצערען און באשיצען, בדי אָנצופירען א קאמף פאר איר, פאר ריין מענשלאכקייט.

"איר זאָלם אייך נים אומריין מאכען מיט זיי", רופט צו אונז די תורה, איר דארפט ויין "אנשי קודש", איר דארפט היטען אייער גוף זאָל זיין א ריינער "מקדש", אין וועלכען עם זאָל זיך קאָנצענט־ רירנן אייער "חלק אלקי ממעל", דען אויך אייער גוף איז מיין, אני ד", איך בין גיט און איך גיב דיר דעם כה. האלט אים דאריבער ריין פארשוועך ניט און פאראומרייניגט ניט מיין מתנה..

7

אני ה"—איך ג־ט! נאָר ער, דער וואָם גיט דיר כח און קראפט, נאָר אים דארפסטו פּאָלגען און מקיים זיין די מצוות השם, דארפסטו נאָר דערפאר, ווייל זיי זיינען זיינע מצוות און ער האָט זיי דיר נאָר דערפאר.

געהייסען מאָן. נים בלויז ווייל אויך דו אליין דערזעהסט זייער ריכ־ טינקיים און אמת'דיגקיים, ווייל ביי אזא אופן פון מקיים זיין די מצוות הייסט דאָך, אז דו ביוט מְמְיִים דיינע געבאָטען; דיין אויפגאבע איז צו זיין אן עבר ה" און צו היטען זיין מצוה, ווייל "אזוי האָט גרט

הרב דר. שמשון רפאל הירש

ווי אזוי קאנסטו גאָר קלערען, אז דו וואָלסט געקאנט דערניין דעם ריכטיגען טעם פאר די דאָויגע גדרים און סיינים. ביי מאכלות אסורות? צ' קאנסטו גענוי די נאטור אייגענשאפטען פון די באשעפער נישען וואָס ארום דיר? צ' ווייסט דו שוין אויף זיכער אפילו דיין אייגענע נאטור? די באציאונג פון די שפייז מיט די כחות פונ'ם ערפער. די כחות פונ'ם קערפער און זייער באציאונג צו די כחות פון דיין נפש און נייסט, וואָס דער גוף איז איר פאָרעם. וואָס ווייסט דו דען פון דעם אלעמען?

נאָר דאַן, ווען וועסט וויסען און אָפּשאצען געגוי און מיט דער גרעסטער פּינקטלאכקייט און ניט דורך השערות און היפּאָטעזען, נאָר מיט א קלאָרען און לווטערען בליק וועסט דו קאָנען קוקען אויף זיך, אינ'ם קרייז פון דער באשאפונג, זאָלסט דו דיך אזוי קאָנען וויד דער באשאפער וועלכער האָט דיך באשאפען און האלט ווייטער זיין השערען איבער דיר—נאָר דאן קאָנסט דו זיך וואונדערען פארוואָס אידער דו האָסט דערגריינט אוא מדרגה, וואָס איז איבער־מענשלאָך, איידער דו האָסט דערגריינט אוא מדרגה, וואָס איז איבער־מענשלאָך, מוט דו ניין נאָך דעם ווילען פונ'ם באשעפער. צו היטען זיינע געד באָטען און חוקים, כדי דו זאָלסט הייליג זיין פאר אים, ווייל—ער איז הייליג, און ער רופט דיך אויך צו זיין הייליג.

. 7

ווען מיר פארשטיין, אז דער "מענשלאכער גייסט" איז א ג־טלאכע אנטפלעקונג אויף דער וועלט, איז דאָך די גאנצע אויפגאבע פונ'ם
קערפער צוצושטעלען דורך זיינע כהות פאר דעם גייסט—דאָם וויסען
און אנערקענונג פון די וועלט וואָם ארום אים. גאָר דורכ'ן גוּף קאָן
דער גייסט ווירקען און האָבען השפעה אווף די וועלט וואָם איז דער אוד ארום
אזוי, אז דער גוף איז דער פארמיטלער, דער שליח פון דער וועלט
צום מענש און דער שליח פונ'ם מענש צו דער וועלט, אזוי, אז די
צום מענש און דער שליח פונ'ם נאף
צו מענש און דער שליח און גיי איז די
צום מענש און דער שליח און גיי און איז אינ־
גאַנצען אָפּהענניג. אזוי, אז ער אליין מון שטענדיג זיין אין דער
גאַנצען אָפּהענניג. אזוי, אז ער אליין מון שטענדיג זיין אין דער

דער כח פון אן ערלאכען שוחם . . .

דער הייליגער צדיק ר' יהיאל מיכל איז קליינערהיים דערצויגען געוואָרען אין הויז פון זיין פעטער, הרב הצדיק ר' קלמן, דער מחבר פון ספר "מאור ושמש". ער איז געווען א גרויסער מתמיד אין לער־ נען, און געווען ביי אלעמען זייער באליבט; ווען ער איז גרויס געוואָלט אין אין הורה און יראת שמים האָט זיין רבי אים געוואָלט געבען סמיכה און אים ארויפזעצען אויף דער כסא הרבנות פון איינע פון די גרעסטע אידישע קהלות, אָבער ער האָט זיך אָפּגעזאָנט פון דעם כבוד, ער האָט ניט געוואָלט זיך באנוצען מיט דער קרוין פון דער תורה און ווייל ער האָט ניט געוואָלט זיין פון די וואָס עסען לחם־חסד, האָט ער זיך אווסגעלערענט די הייליגע מלאבה פון "שהיטה", וועלבע איז מפרנס איר בעלדהבית בכבוד.

ווען ער האָט באקומען קבלה פון זיין רבין האָט מען אים אויפ-גענומען פאר א שוהט אין דער שטאָט קישלעטע, אין לאנד אונגארן. ווען ער איז אָנגעקומען אין שטאָט פאר א שוהט, האָט ער מתפלל געווען צו גים אז ער זאָל מצליה זיין אין דער ארבייט און זאָל ניט נכשל ווערען אין דער עברה פון כשר מאבען א טרפה און טרפה מאבען א כשר'ע בהמה, און ער זאָל זוכה זיין צו הנאה האָבען אווף דער וועלט נאָר פון יגיע כפיי.

און גרט האָט צוגעהערט זיין תפלה און ער האָט מצליח געווען

פון העברעאיש משה נאָבעלמאן (א פּאָלקס מעשה) פון העברעאיש

אין זיין ארבייט. ער איז געזעסען שטענדיג איבער דעם "ספר תבואות שור" און אנדערע ספרי שחיטה, געלערענט אין זיי בהתמדה קלאַר צו זיין אין די דינים פון שחיטה און בדיקה כדי ער זאָל ניט קומען צו דער מדרגה פון די שוהטים, וואָס מען האָט געזאָגט אויף זיי: "כל טבה. שאינו יודע הלכות שחיטה אָסור לאכול משחיטתו" (חולין ט, עמוד א").

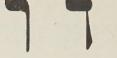
ער האָט געארבייט שווער, אָבער זיין ארבייט איז ניט געווען אומזיסט; די הייליגע ארבייט איז ביי אים געווען באליבט און ער אומזיסט; די הייליגע ארבייט איז ביי אים געווען א ספעציאליסט אין דעם פאך, איבערהויפט איז ער גער וואָרען בארימט אלס מומהה אין שארפען דעם חלף... דער הלף איז געוואָרען זיין "בן־שעשועים", זיינע אלע געדאנקען האָט ער אין אים איינגעטאָן, אין דער עבודה פון דעם "השחזת המאכלת" האָט ער עווען בקדושה וטהרה. ער איז געקומען צו אזא מדרנה, אז די צדיקים פון יעלעם דור האָבען עדות געזאַגט: אז אווף זיין "סכין השחיטה" איז אויסגעקריצט דער שם המפורש ברוך הוא.

אין לעבען האָם זיך דער שוחט געפירט באשיידען. ער איז געווען א איש תם וישר, א נתבא אל הכלים און א מכניס אורחים. אלע מענשען האָבען אים זייער רעספעקטירט, צוליב זיינע גוטע און שיינע מרות, אָבער זיי האָבען ניט געוואוסט זיין גרויסקייט אין צדקות

(6) 2 נומער

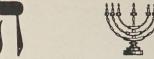

חודש-בלאַם פאר רעליגיעזע פּראָבלעמען

(שמות י"ח, כ.)

• צווייטער יאָרגאנג

ארויסגעגעבען פון דער מאַראַנמאַר קחלה

משרשנמש, קאנאדא

"והודעת להם את הדרך ילכו בה"

Traces 16

בע"ה, מר־חשון, התש"א

ארבשע טאבטעה, דערווא

בלעטערענדיג די אידישע געשיכטע טרעפען מיר פיל מאָל אָן א מערקווירדיגע דערשיינונג, וואָס לאָזט איבער א גוואלדיגען איינ־ . דרוק אויף דעם אידישען באוואוסטזיניגען באאָכאכטער

אין יעדער עפּאָכע ווען דאָס אירישע פאָלק האָט זיך געפונען אין ניט נאָרמאלע באדינגונגען אָדער בעסער געזאָגט: אין א צוטריי־ סעלענדען צושטאנד, האָט שטענדיג די אידישע פרוי גענומען אן אנטייל ארויסצופירען דאָס פאָלק אויף דעם נאָרמאלען וועג אויף וועלכען ס'זאָל ווייטער קאָנען פאָרטזעצען זיין לעבענס גאַנג און אזוי ארום געראטעוועט דאָס פאָלק פון אונטערגאנג.

די אידישע פרוי אלם אן איבערגעגעבענע טאָכטער פונ'ם אידישען פאָלק, מיט איר טיפער פארשטענדעניש פאר דעם אינערלאכען בא־ וואוסטזיניג אידיש פּאָלקס לעבען, האָט שטענדיג געוואוסט און פאר־ שטאנען ווי אזוי צו פארמיידען א קאטאסטראָפאלען צוואמענברוך אין דער אידישער עקזיסטענץ.

עם איז איר, די אידישע טאָכטער, שטענדיג געלונגען אוועקצו־ שטעלען דאָם פּאָלקס לעבען אויף געזונטע טראדיציאָנעלע יסודות און אזוי ארום צו פארפעסטיגען די אידישע פּאָזיציע, איר פארהיטען פון אינערלאכע און אויםערלאכע געפארען.

מיר זיינען אן עם קשה עורף, איינע פון אונזערע אייגענשאפטען. ווען מען קומט אונז באקעמפען, פארשוועכען אונזערע היילינטימער ברויזט דאמאָלט ארוים דאָם אידישע עקשנות פון דער אידישער טאָכטער און לאָזט זיך ניט אונטערברעכען.

אויך אינ'ם איצטיגען מאָמענט, ווען דער גרויזאמער שונא האָט זיך פארנומען צו פארניכטען דאָס אידישע פאָלק, דארפען מיר זיך שטאַרקען און פארפעסטיגען מיט אונזערע זיכערע פּאָזיציעס אינ'ם אידישען לעבען; מיר דארפען פארשטארקען די אידישע טראדיציע אין יעדען אידישען הויז.

צו דער אידישער טאָכטער איז דארום געווענדעט דער רוף פון דער צייט. אין אייערע הענט איז פארטרויט דער אוצר פון כשרוח אין דער אידישער הויז.

איר, אירישע טעכטער, מוזט געהן אין די וועגען פון אייערע מאמעם, אייערע עלטערען, קעמפט מיט מסירת נפש פאר כשרות, פאר א כשר'ן אידישען טיש אין אייער הויז, ווייסט, אז טרפות און מאכלות אסורות בכלל, איז דער שעדלאכסטער סם פאר'ן היינטיגען דור. שטייט אויף דער וואָד, אויב איר ווילט אויפהאלטען דאָכ אידישע פּאָלק, עם זאָל קאָנען איבערטראָגען די אלע צרות וואָכ . האָבען זיך מיט אזא שנעלקייט איבערגעטראָגען אויף אונזערע ברידער מיר מוזען האָבען דעם רחמנות געפיל וואָם האָט אלע מאָל געהערשט ביים אידישען פאָלק א דאַנק די כשר'ע שפייז וואָס פארטעמפען נים דעם אידישען מוח, ווירקען פּסיכיש צום גוטען אויף דער אידישער

די פאראנטוואָרטלאכקייט פון דער אידישער טאָכטער איז אינ׳ם איצטיגען מאָמענט פון גרוים באדייטונג, דארפען די אידישע טעכטער ארויסווייזען זייער אָפּפערוויליגקייט פאר איינפירען אין זייערע הייזער פולשטענדיגע כשרות און אזוי ווי שטענדיג, ארויספירען דאָס פאָלק אויף זיין נארמאלען וועג.

אידישע טאָכטער, דערוואַך!

אויפרוף צו אונזערע כייענער!

אין א צייט ווען דער אידישער פאָלקס אָרגאניזם פון דער גאנצער וועלט טרייםעלט זיך, פארשיידענע אידישע קהלות זיינען דורך די אידישע שונאים אָפּגעווישט געוואָרען, דאָס אידענטום פון יענער זייט ים ווערט צוטראָטען און צובלוטיגט, שטייט דער אידישער קבוץ פון דער זייט ים עקאָנאָמיש פעסט, און הערט זיך צו צו די קרעכצען און ליידען פון אונזערע ברידער און שוועסטער.

אויסער וואָס מיר מוזען אָנשטרענגען אונזערע כחות צו העלפען זיי, ווי וויים מעגלאך, ווי עם ווערט געטאָן דורך דעם פאראייניגטען הילפס קאָמיטעט, אויפ'ן עקאָנאָמישען געביט, מוזען מיר אויך פאר־ שטארקען און פארפעסטיגען אונזערע אייגענע פּאָזיציעס אינ'ם היגען אידישען לעבען.

מיר מוזען פארשטארקען אירישע דערציהונג, באקאנען אונזערע קינדער מיט די יסודות פון אונזער תורה און אידישקייט. מיט דער היסטאָריע פון אידישען פּאָלק.

אונזערע הייזער אריינ־ מיר אין אונזערע הייזער אריינ־ ברענגען הונדערט פּראָצענטיגע אידישע טראַדיציע, אירישע דינים און מנהגים. אזוי ארום וועלען זיך אונזערע קינדער קלאמערען אין די ראַמען פון אידישען פאָלק, וועלען זיין טריי און איבערגעגעבען אָנצו־ פירען א העלדישען קאמף צו פארזיכערען דעם פאָלק׳ם עקויסטענץ.

האָבען מיר זיך געשטעלט די אויפגאבע צו פּראָפּאגאנדירען אידיש וויסען און אידישער באוואוסטזיין. פאר דעם צוועק גיבען מיר ארוים די צייטונג "הדרך" וואָם באהאנדעלט אלע אידישע רעליגיעזע פראבלעמען, איבערהויפט דעם כשרות פּראָבלעם.

מיר ווייזען אייך אויך אָן אין יעדען נומער "ההרך" די ערטער וואָס מאכען אייערען הייזער טראריציאָנעל, פארקויפענדיג אייך נאָר כשר'ע פּראָרוקטען, וואָס דאָס איז פון די הויפט פּרינציפען צו פאר־ שטאַרקען אידישע טראדיציע און באוואוסטזיניגע אָנגעהעריגקייט צום אידענטום.

פארלאנגען מיר פון אייך-תשוב'ע לייענער און סימפאטיקער א פולשטענדיגע קאָאָפּעראציע. באשטימען צו קויפען אייער פּלייש און אנדערע שפּייזען נאָר אין די ערטער, וואו מיר צייגען אייך אָן און אנדערע אווי ארום וועט איר אונז געבען מוט און ענערגיע אָנצוניין מיט דער הייליגער ארבייט.

מיר וועלען, נים אוועקלייגען אונזער וואפען ביז וואנען מיר וועלען נים האָבען א פולשטענדיגען קאָנטראָל איבער אלע ארטיקלען וואָס ווערען פארקויפט און ווערען געברויכט אין אידישע הייזער אלס בשר-וֹאָלען זיין אמת'דיג כשר!

ועלפט אונז צו!

לייענט דורך די ליסטע פון די פּלעצער. וואו הונדערט פּראָצענ־ טיגע כשר'ע ארטיקלען ווערען פארקויפט. לאָזט אונז וויסען אייער !באשלוס, אז נאָר דאָרט וואו מיר צייגען אייך אָן קויפט איר

פארגעסט ניט צו פאָדערען פון אייערע פלייש פארקויפער, זייערע פליישען זאָלען זיין נאָר אונטער דער השגחה פון דער קהלה און אירע רבנים, וואָס דאָס גיט א גאראנטיע פאר אמת'ע כשרות.

אזוי ארום וועם דער כשרות פּראָבלעם געלעזט ווערען אויף א !ריכטיגען וועג

קחלה פף מפרפנמפ. יוסף לעווין. פרעזידענט.

.77 .7 .3